

Sprawozdanie

komisyi powodziowej o przedłożeniu i wnioskach Wydziału krajowego co do środków dążących do zabezpieczenia kraju na przyszłość od powodzi i wylewu rzek.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Twoją z 10. października r. b. przekazałeś komisyi powodziowej do zbadania i zdania sprawy przedłożenie Wydziału krajowego i jego wnioski: po 1sze, co do niesienia pomocy ludności dotkniętej ciężką klęską tegorocznej powodzi; po 2gie co do środków ustawodawczych dążących do zabezpieczenia na przyszłość kraju od powodzi.

Komisyja powodziowa spełniła poruczone sobie zadanie i zdaje sprawę oddzielnie z każdego z tych dwóch działów, a niniejsze sprawozdanie i wnioski tyczą się działu drugiego t. j. środków mających na celu zabezpieczenie na przyszłość kraju od klęsk powodzi.

Jakkolwiek powodziom i wylewom rzek niemożna całkiem zapobiedz, jednak doświadczenie wskazuje, że można rozmiar tych klęsk elementarnych zmniejszyć i uczynić je rzadkimi przez racjonalną regulację rzek obejmującą cały ich bieg, a szczególnie przez roboty u ich źródeł i na górnym biegu, powstrzymujące szybki spływ wód górskich i regulujące stan wody w całym korycie rzeki.

We wszystkich prawie ciałach ustawodawczych w monarchii austriackiej i po za niemi odzywały się coraz liczniej głosy przedstawiające, że dotychczasowy sposób regulacji rzek w Austrii, a szczególnie w Galicyi, jest błędnym pod technicznym, finansowym i administracyjnym względem. Jest błędny pod względem *technicznym*, gdyż zajmowano się tylko, i to nieskutecznie, żeglowną częścią rzeki, nie dbając o to co się dzieje na górnym jej biegu i u jej źródeł, nie regulując wcale dopływów tej rzeki; w razie więc podniesienia się wody na uregulowanej niby przestrzeni rzeki spławnej, albo cofnięte w tył wody rzeczek bocznych zatapiały okolice, albo te boczne dopływy zamykano szluzami, i te rzeczki nie mając odpływu, rozlewały się i kraj zatapiały. Prócz tego coraz dzikszyszy stan wód górskich przez wyniszczenie lasów w górach, sprawiał bardzo nagły dopływ wód do rzek, które podnosząc się do większej, niż dawnej, wysokości, przerywały wały i zalewały okolice. Powtóre, dotychczasowy sposób regulacji rzek spławnych był błędny pod względem *finansowym*, gdyż wyznaczano corocznie na roboty regulacyjne bardzo małe sumy i roboty zaczęte w jesieni, niszczyła

powódź wiosenna, jak to tylekrotnie wykazywano w memoriałach podanych rządowi i wśród rozpraw budżetowych w Radzie państwa. A nawet te drobne sumy na regulację rzek nie były corocznie wydawane z powodu *administracyjnego* błędu w dotychczasowym zarządzie robotami regulacyjnymi; gdyż nie tylko każdy plan regulacji musiał być posyłany przez namiestnictwo do ministerstwa spraw wewnętrznych w Wiedniu, ale nawet każda modyfikacja w zatwierdzonym już planie, konieczna w skutek zmiany w koryciu lub brzegach rzeki, musiała iść po zatwierdzeniu do ministerstwa spraw wewnętrznych, a zanim stamtąd zatwierdzoną powróciła, następowała jesień i nie można było wykonać w całości robót; powódź wiosenna zrządała znów zmianę w koryciu rzeki i potrzebę modyfikacji w planie, przeto konieczność posłania go do Wiednia i — tak dalej szły rzeczy w błędnem kole.

Tę potrójną wadliwość pod względem technicznym, finansowym i administracyjnym dotychczasowego sposobu regulowania rzek w Austrii a szczególnie w Galicji, wypowiedział Sejm nasz wzywając rząd w oddzielnej uchwale 2. października 1882 do ich usunięcia i przyjęcia racjonalnego systemu regulacji rzek i przedsięwzięcia środków skutecznych celem ochrony lasów w górach i zalesienia ich stoków nagich. Też same przekonania i żądania wypowiedzieli, parę lat wprzód jeszcze, posłowie polscy zasiadający w Radzie państwa w memoriałach rządowi wręczonych i w głosach w Izbie poselskiej.

Leez dopiero klęska powodzi, która we wrześniu 1882 r. dotknęła Tyrol, wyrwała zarazem sprawę regulacji rzek z błędnego wyżej wskazanego koła, a wniosła ją na nową racjonalną drogę, ale dotychczas tylko dla Tyrolu. Ta wielka klęska powodzi spowodowała rząd do stanowczej a zbawiennej reformy w systemie regulacji rzek w Tyrolu, reformy pod względem *technicznym, finansowym i administracyjnym*. Pod względem technicznym przyjęto skuteczniejszy system regulacji wód, zastosowany już od lat kilkunastu we Francji, w Badeńskim, w Szwajcaryi, iż regulacja powinna obejmować cały bieg rzeki od jej źródeł począwszy i jej boczne dopływy, że należy pilnie zająć się nieszkodliwym odprowadzeniem wód górskich i powstrzymaniem ich biegu po nagich stokach gór, przez odpowiednie roboty techniczne, zamknięcie dolin górskich tamami, a szczególnie przez zalesienie stoków gór. Nietylko system ten przyjęto zupełnie co do regulacji rzek i wód w Tyrolu, ale nadto utworzono tam oddzielny „fundusz krajowy na regulację wód“, a rząd i Izby Rady państwa, które dotychczas czuły jedynie obowiązek wyznaczania ze skarbu państwa drobnych sum na regulację tylko żeglownej części rzek, zobowiązały się ustawą złożyć 6,800.000 zł. do tego „funduszu dla regulacji wód w Tyrolu“, gdy Tyrol ofiarował się złożyć do do tego funduszu 2,523.200 zł., a oprócz tego państwo daje corocznie oddzielnie kwoty dość znaczne na regulację spławnych części Renu i Innu w Tyrolu, zostających pod wyłączną opieką i zarządem rządu. Nadto oddzielna ustawa krajowa oznaczyła, co ma do tego funduszu dawać konkurencja interesowanych osób, a skarb państwa, aby ułatwić tej konkurencji spełnienie jej obowiązków względem owego funduszu na regulację wód, wyznaczył 1,500.000 zł. na zaliczki bezprocentowe a zwrotne w kilkunastulatach, dawane interesowanym na regulację. Równocześnie spełniono także tę wielką reformę administracyjną, iż rozporządzeniem ministrów z d. 26. kwietnia 1883 r., utworzono oddzielną „komisję krajową dla regulacji wód“, którą obdarzono wielkimi a zbawiennymi atrybucjami, gdyż komisja ta zatwierdza plany regulacyjne, układa ogólny program w jakiej kolei plany te mają być wykonywane, program robót na rok dany i budżet na te roboty. Komisja ta krajowa rozporządza więc pieniędzmi z tegoż „funduszu na regulację wód“, a rozporządza pod nadzorem z jednej strony rządu, z drugiej strony Sejmu tyrolskiego i jego Wydziału krajowego. Komisja ta krajowa pod przewodnictwem namiestnika, składa się z czterech osób mianowanych przez namiestnictwo, a pięciu wyznaczonych przez Wydział krajowy i krajową radę kultury.

To przyjęcie dla Tyrolu racjonalnego systemu regulacji wód i wielkiej reformy pod względem finansowym i administracyjnym przez utworzenie w kraju oddzielnego a znacznego funduszu na regulację wód, do którego przeważną sumę składa skarb państwa i przez ustanowienie oddzielnej ko

misyi krajowej która tym funduszem na miejscu zarządza i regulacją kieruje, — przeprowadzonym było w następujący sposób: Zaraz po klęsce powodzi we wrześniu 1882 r. zwołano Sejm tyrolski. Rząd przez odezwę namiestnika dał Sejmowi wskazówkę, że jeżeli wyznaczy z skarbu krajowego znaczniejszą sumę na regulację wód w Tyrolu, rząd wniesie do Rady państwa projekt ustawy wyznaczającej z skarbu państwa znacznie większą sumę na tę regulację wód tyrolskich. Sejm tyrolski powziął uchwałę, iż przeznacza 2,523.200 zł. na regulację rzek niespławnych w Tyrolu, wód górskich i dzikich, w nadziei, że skarb państwa wyznaczy na ten cel znacznie większą sumę (6,800.000 zł.). Oprócz tego oddzielnymi uchwałami wyznaczył Sejm sumy na przywrócenie dawnych robót regulacyjnych na rzekach: Adydze i Eisack pod warunkiem, jeżeli skarb państwa da $\frac{3}{5}$ tych sum. Lecz te drugie uchwały tyczyły się tylko miejscowego stanu rzeczy. Co się zaś tyczy głównej uchwały, która nowemu systemowi regulacji wód dała niejako początek, Sejm tyrolski, aby złożyć dowód, iż istotnie na ten cel pieniądze wyznacza, uchwalił ostrożnie zredagowaną ustawę o zaciągnięciu oddzielnej pożyczki, z której 2,523.200 zł. przeznaczone były do owego „funduszu krajowego na regulację wód“.

W skutek tych uchwał Sejmu tyrolskiego, ministerium przedłożyło w grudniu 1882 r. Izbowi Rady państwa projekt ustawy, która orzekała, iż ma być ustanowiony krajowy fundusz na regulację wód w Tyrolu, że do tego funduszu mają dawać zasiłki skarb państwa, skarb krajowy i interesowani; a mianowicie skarb państwa złoży 6,800.000 zł. w. a. wpłacalnych w ciągu lat sześciu, jeżeli Tyrol da do tego funduszu 2,523.200 zł. wpłacalnych także w ciągu lat sześciu. Obie Izby Rady państwa uchwaliły tę ustawę, zatwierdzoną następnie przez Monarchę, a ministerium wydało 26. kwietnia 1883 r. rozporządzenie ustanawiające w Tyrolu „komisję krajową dla regulacji wód“, w którym zarazem oznaczono skład tej komisji i jej atrybucye.

Tak nasz Wydział krajowy jak i komisya sejmowa sądzą, że należy iść ściśle tą samą drogą, którą poszedł Sejm tyrolski, aby uzyskać dla Galicyi tę wielką a potrójną reformę, konieczną dla skutecznej regulacji rzek i wód, jaką otrzymał Tyrol, tj.: aby po 1) ustanowiono w Galicyi oddzielny a dostateczny fundusz na regulację górnego biegu rzek spławnych, wszystkich ich dopływów i potoków górskich; 2) aby otrzymać tak wielki stosunkowo, jak otrzymał Tyrol, zasiłek z skarbu państwa do tego funduszu na regulację górnego biegu rzek i ich dopływów, przy utrzymaniu obowiązku państwa co do regulowania spławnej przestrzeni rzek; po 3) aby utworzono „komisję krajową do regulacji wód“, która regulacją tą kieruje i zarządza wspomnianym funduszem.

Niewielkie zmiany, które komisya sejmowa proponuje uczynić w uchwałach i ustawie zaprojektowanych i przedłożonych przez Wydział krajowy, dążą do ściślejszego zastosowania się do drogi, którą szedł Sejm tyrolski i do uchwał które tenże Sejm powziął, naturalnie przy koniecznej modyfikacji uchwał naszych odpowiednio naszym odmiennym stosunkom.

Z tego powodu, oraz z powodów niżej wyrażonych, różnią się nieco od wniosków Wydziału krajowego, projekta uchwał, które komisya powodziowa wysokiemu Sejmowi do przyjęcia przedstawia.

Komisya sądzi, że należy przedewszystkiem upomnieć się w uchwale I. o tę wielką wyżej wskazaną reformę w regulacji wód, jaką otrzymał Tyrol i żądanie to wyraża na początku przedłożonego przez siebie projektu uchwały I. Jednak komisya nie pomija wcale żądań wyrażonych w 1. ustępie wydziałowego projektu tej 1. uchwały, lecz uczyniwszy w I. uchwale tylko zastrzeżenie tych żądań, wypowiada je wyraźnie w dodanej przez siebie uchwale II., a wypowiada z zmianami, które zaraz uzasadnimy. W tym 1szym ustępie wydziałowego projektu uchwały I. wyrażone są dwa żądania: a) aby rząd uznał spławne przestrzenie rzek dotąd nieuznane za takowe; b) aby przestrzenie rzek spławnych, które zostają pod jego zarządem i pieczęcią, skuteczniej regulował. Otóż komisya powodziowa proponuje wyrazić oba te żądania w uchwale II., a wyrazić odpowiednio istniejącym faktem. Mianowicie co do żądania ad a), zbytecznym jest domagać się, aby rząd wziął pod swoją pieczęć przestrzeń Wisły powyżej Krakowa aż do ujścia Przemszy, gdyż rząd przestrzeń tę uznał już za spławną i regulację wziął na siebie w projekcie regulacji rzek przedłożonym Radzie państwa przy projekcie budżetu na r. b., a zarazem w tymże projekcie oświadczył, że co do spławności

i regulacji przestrzeni górnej Wisły od ujścia Białej do ujścia Przemszy, przestrzeni Sanu od Przemyśla do Jarosławia i t. d. nie zebrano jeszcze dotychczas dat dostatecznych. Odpowiednio tym dwóm faktom, proponuje komisya wyrazić wspomniane pierwsze żądanie w końcu uchwały II. Natomiast żądanie ad b), aby rząd te przestrzenie rzek spławnych, które zostają pod jego wyłączną opieką i zarządem, skuteczniej, niż dotychczas, regulował, projektuje komisya wypowiedzieć w oddzielnej uchwale II. domagając się w niej zarazem, aby regulację tę ukończył rząd w okresach przez siebie oznaczonych w projekcie wyżej wzmiankowanym, (mianowicie regulację Wisły, Dniestru i Sanu w lat 15 licząc od początku 1884 r., Dunajca w lat 10, Wisłoki w lat 5) a najpóźniej w latach 15 licząc od początku 1884 r.

W ustępie 2 projektu uchwały II. przedłożonym przez Wydział krajowy, przy wymienianiu rzek, na których wykonanie robót ochronnych i regulacyjnych uznaje Sejm za nieodzownie konieczne, pominięto wiele dopływów Wisły i Dniestru, a także pominięto Bug i Prut, chociaż na tych dopływach i rzekach są nieodzowne roboty regulacyjne, według zdania znawców zawezwanych przez komisję powodziową. Dla tego komisya użyła w tym ustępie uchwały I. wyrażen ogólnych, które obejmują wszystkie dopływy Wisły, Dniestru, Prutu i Bugu, potrzebujące regulacji.

Program robót regulacyjnych określonych w ustępie 1szym uchwały I. proponowanej przez komisję, i kolej w której mają być roboty te wykonane „z funduszu dla regulacji wód“ oznaczać ma „komisya krajowa dla regulacji wód“, po zebraniu potrzebnych do tego dat; gdy zaś znawcy, których zdania komisya zasięgała, oświadczyli, że te roboty nie mogą być wcześniej przeprowadzone jak w okresie lat piętnastu, przeto niepotrzebnie byłoby obarczać skarb krajowy obowiązkiem wcześniejszej w lat dziesięć wpłaty ratami sum, mających stanowić fundusz na regulację rzek wymienionych w ustępie 1szym.

Z tych wszystkich wyrażonych powyżej powodów, komisya zmieniła początek wydziałowego projektu uchwały I. oraz termin wpłat sum do funduszu na regulację rzek i wnosi o przyjęcie tej uchwały I. w brzmieniu przez siebie przedłożonem, a zarazem wnosi, aby Wysoki Sejm powziął uchwałę II.

Uchwała III, która w przedłożeniu Wydziału krajowego nosi liczbę II., jest dostatecznie uzasadniona w wyczerpującem sprawozdaniu Wydziału krajowego, przeto komisya bez dalszych uwag, wnosi jej przyjęcie.

Co się tyczy uchwały IV., noszącej liczbę III. w przedłożeniu Wydziału krajowego, pierwsze a główne wyrażone w niej żądanie, aby uorganizowano w Galicyi rządową służbę techniczną i nadzorcą lasową, odpowiednią rozległości lasów, potrzebie ich ochrony i zalesieniu nagich stoków górskich, jest także dosadnie uzasadnione w sprawozdaniu Wydziału krajowego i komisya wnosi przyjęcie tego ustępu uchwały przez Wysoki Sejm. Ale poczytuje komisya za przedwczesne, aby Sejm zapuszczał się dzisiaj w szczegóły tego żądania i orzekał, iż żąda utworzenia tylko dwóch inspektoratów lasowych, czy też więcej; sądzi komisya, że te szczegóły należy pozostawić rokowaniom Wydziału krajowego z rządem.

Uchwalenie 2go ustępu zaprojektowanej przez Wydział krajowy uchwały III, żądającego zmiany w drodze ustawodawczej postanowień karnych w ustawie lasowej, poczytuje komisya za zbytęczne, w obec powzięcia już przez Sejm na tegorocznej sesyi, na wniosek komisji gospodarstwa krajowego, uchwały żądającej aby rząd przedłożył projekt nowej ustawy lasowej, postanawiającej skuteczniejsze środki ochrony lasów szczególnie w górach. Prócz tego ustawa z 30 czerwca r. b. o nieszkodliwym odprowadzaniu wód górskich, postanowiła już kary za uszkodzenie zalesień i robót w dorzeczech potoków górskich.

Wreszcie komisya w zaprojektowanej przez siebie uchwale IV. pomija ostatni ustęp uchwały III. proponowanej przez Wydział krajowy, domagający się „rozszerzenia szkoły rządowej dla kandydatów na nadzorców lasowych w Bolechowie, i pomnożenia liczby studentów dla uczniów tej szkoły celem przysposobienia personalu nadzorczego potrzebnego do zamierzonych zalesień“. Albowiem komisya sądzi, że uchwaleniem tego ustępu rezolucyi wyraziłby Sejm nieufność w przyszłość i rozwój

istniejącej we Lwowie krajowej szkoły lasowej, utrzymywanej znacznym nakładem z skarbu krajowego, bo nakładem 12.341 zł. rocznie (do czego skarb państwa przyczynia się zasiłkiem 5.000 zł. rocznie), a przy zakładaniu tej szkoły przez Wysoki Sejm orzeczono, że wychodzący z niej uczniowie mają dostarczyć „personalu nadzorczego“ dla lasów nietylko prywatnych ale i rządowych. Komisya powodziowa podziela ufność komisji budżetowej, iż po przeprowadzeniu przez Wydział krajowy w szkole tej odpowiednich zarządzeń, o co komisya budżetowa wnosi, ta krajowa szkoła lasowa, która dostarczyła już krajowi użytecznych ludzi w zawodzie służby lasowej, odpowie zupełnie nadziejom wys. Sejmu.

Po przedstawieniu wys. Sejmowi całego stanu tej sprawy, komisya powodziowa powołując się także na przedłożenie Wydziału krajowego, oraz na wyrażone wyżej powody zaprojektowania zmian w jego wnioskach, wnosi, aby Wysoki Sejm powziął raczył uchwały I. II. III. IV. i uchwalić ustawę zaprojektowaną.

Powzięciem tych uchwał załatwione zostają petycje do liczb 162, 215, 270, 302, 241, 265, 361, 384, 432, 433, 448, 315, 316, 317, 605, 606, 607, 608, 596, 597, 604, 618, 626, 627, 648, 649, 693, 690, 765, 762, 763, 757, 739.

We Lwowie 14. października 1884.

Przewodniczący :

A. Sapięha.

Sprawozdawca :

Leon Chrzanowski.

Uchwały:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I.

1. Aby zabezpieczyć wiele okolic kraju naszego od wylewów i powodzi niszczących je prawie co-rocennie, Sejm król. Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem, dopominając się oddzielną uchwałą, iżby c. k. Rząd prowadził energiczniej i skuteczniej niż dotychczas, kosztem skarbu państwa roboty regulacyjne na przestrzeniach rzek spławnych pod jego pieczę i zarządem zostających, — uznaje za nieodzownie konieczne wykonanie wspólnym nakładem państwa, kraju i stron interesowanych, robót ochronnych i regulacyjnych: na górnym biegu Wisły i Dniestru i na wszystkich dopływach tych dwóch rzek w granicach naszego kraju, oraz na Prucie, Bngu i ich dopływach także w granicach naszego kraju; dalej uznaje za konieczne zabndowanie dzikich potoków górskich wpadających do tych rzek, wreszcie odwodnienie, zalesienie i ustalenie stoków górskich.

2. Dla pokrywania wydatków na roboty poszczególnione pod 1) i na utrzymanie tych robót, będzie utworzony w Galicyi oddzielny „fundusz na regulację wód“, do którego wpływałyby zasiłki dawane przez skarb państwa, przez kraj i przez interesowanych.

3. Do tego fundnszu regulacyjnego, dla częściowego pokrycia wydatków na wyżej pod 1.) wymienione roboty wyznacza Sejm sumę 3,500.000 zł. w. a., wpłacalną w piętnastu równych ratach

rocznych počawszy od r. 1885, pod warunkiem, jeżeli skarb państwa zobowiąże się złożyć do tegoż funduszu sumę 9,500.000 zł. w. a. wpłacaną także w piętnastu równych ratach rocznych počawszy od r. 1885.

W ten zasilek ze skarbu państwa nie byłyby wliczane sumy, które państwo daje corocznie z tytułu zarządu drogami i ich budowy.

4. Obowiązek udziału interesowanych w pokrywaniu wydatków na te roboty regulacyjne i ochronne oraz na ich utrzymanie, uregulowany będzie przez ustawę krajową.

5. Ustanowioną będzie „komisya krajowa dla regulacyi wód“, z siedzibą we Lwowie, pod przewodnictwem Namiestnika, w której skład wejdą: a) delegaci rządu, b) delegaci Wydziału krajowego, c) delegaci obu krajowych Towarzystw rolniczych. Komisya ta ułoży program robót regulacyjnych oznaczając w jakiej kolei mają być te roboty wykonane ze względu na ich nagłość i ważność, a program ten ma być zatwierdzony przez rząd w porozumieniu się z Wydziałem krajowym; dalej komisya ta ma orzekać co do projektów i kosztorysów poszczególnych robót, kierować ich wykonaniem i zarządzać „funduszem na regulację wód“.

Blizsze postanowienia oznaczające liczbę członków „komisji dla regulacyi wód“ i zakres jej działania oraz zakres działania jej wydziału stałego, wydane będą w drodze administracyjnej przez rząd w porozumieniu się z Wydziałem krajowym.

II.

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem wzywa c. k. rząd, aby roboty regulacyjne na przestrzeniach rzek spławnych pod jego wyłączną pieczę i zarządem zostających, wykonywał raźniej i skuteczniej według własnego przedłożenia złożonego Izbowi Rady państwa przy projekcie budżetu na r. 1884, i roboty te ukończył w terminach zakreślonych w tem przedłożeniu, najpóźniej zaś w lat piętnaście licząc od początku 1884 r.; oraz aby rozszerzył swój zarząd i opiekę nad temi przestrzeniami rzek spławnych, które, po zebraniu dat, okażą się spławnymi, jak to w projekcie wspomnionym zapowiedział.

III.

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby wyjednał u c. k. rządu bezzwłoczne rozpoczęcie badań dzikich potoków górskich i rzek w okolicach powodzią nawiedzanych, celem zebrania dat potrzebnych do sporządzenia przybliżonych kosztorysów robót wymienionych w uchwale I., oraz, aby wyjednał rozpoczęcie, o ile można, już z wiosną roku przyszłego, nagłych robót ochronnych.

IV.

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wyjednał u c. k. Rządu: organizację w kraju naszym rządowej służby technicznej i nadzorczej lasowej, odpowiednią rozległości lasów, potrzebie ich ochrony i zalesieniu nagich stoków górskich, oraz podział kraju na okręgi lasowe z szczególnem uwzględnieniem potrzeby nadzoru lasów górskich i przyszłych zalesień; w ogóle, aby tę organizację służby technicznej i nadzorczej lasowej w Galicyi ustanowił rząd po porozumieniu się z Wydziałem krajowym.

U s t a w a

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem
Księstwem Krakowskiem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje :

§. 1.

W celu wykonania budowli i robót regulacyjnych i ochronnych dla powstrzymania wylewów rzek, zabezpieczenia ich brzegów i odwrócenia szkód zrzadzanych przez wody górskie, może być zaciągnięta pożyczka krajowa, pod najkorzystniejszymi warunkami, do wysokości 3,500.000 zł. w. a. w gotówce.

§. 2.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom skarbu i spraw wewnętrznych.
